

QUARTUS INCIPIT.

CUm nil ferè aliud federet animo Annibalis, quàm Scipionis castra aliqua ratione turbare, structis pontibus, XIV. Kal. Sextiles castra Scipionis noctu aggrediebatur. Quod cum Imperatori magnanimo cognitum foret, excubiatorum suorum diligentia, aut, ut fama erat, indicio cujusdam militis intempesta nocte, ob causam tabernaculum egredientis, jubet ab Ducibus, & cujusvis ordinis militibus parari arma. At ipse per paucis domesticis comitatus in hostem se se confert, infectos adhuc pontes disturbat. Evolant Sfortiani, Scipio in tentoria sua revertitur; sed erant, qui dicerent, nonnullos milites ideo ponticulos construxisse, ut facilis vallum Castrorum egredientes ad Annibalem transfugerent.

Interea turris Montoroni fit, antemurali ad quindecim pedes latissimo, profundo verò ultra quinquaginta, inexpugnabilis. Cum esset ea in terreo colle sita, & naturam loci expugnatum difficultis; etenim sex & decem dies, totidemque noctes mille ferè mercenarii operi incubuere, ac plaustra centum excisas arbores, selectas trabes, & ramos arborum deferebant, diligentissimis tamen utriusque ordinis militum praesidiis.

Nec minus apud Poncarale desertum Oppidum cotidie Bastita exurgit. Hæc maximam industriam, & diligentiam Scipionis construit, aded ut nullis viribus expugnari possit; quod opus ideo fabricatum arbitror in transitu quodam difficillimum, ut comeatus, & cætera supplementa castrorum inde, & sine praesidiis tunc duci possent.

Sed maxima est Brixienfium praesertim nobilium querela. Queruntur enim apud Urbis Magistratus, messes perditas, arbores, ac vires excisas, pabula secari non posse, & Villarum suarum tecta, ac domos ad terram dejici, & igni trabes consumi; solos Artifices dites esse, cum ipsi ex primatibus fiant tenuiores; denique nihil superesse nobilibus, unde vivere queant. Tenuiorum autem alia querimonia est; dicunt enim, annonam caram esse, domos desertas, dispersas familias, jacturam undique esse maximam, deesse victum, nec locum esse, unde vel industriam, vel laborem familiam suam alant.

Tertio decimo Kal. Sextiles Pollonus cum parva equitum manu equitat in Pavonenses. Parte alia Antonius Adrianus cum duabus Annibalis cohortibus in Manerbienfibus inter redeundum cum præda, & captivis hosti ab hoste excurritur. Pugna strenuorum militum conferitur. Bracchiani numero pauciores. Pollonus licet inermis magna tamen calamitate hostem afflixit; sed lapsu equi in terram cecidit. Superfunt Sfortiani. Accurrunt Bracchiani, sed Praefectum eorum ab hoste liberare non possunt, cum & pauciores, & levi ferè omnes armatura ornati essent. Ergo captus est Pollonus, captique omnes ferè socii pudore affecti, quod illi subsidium afferre non poterint; Pollonus ab Annibale detentus est, cæteri liberantur.

Robertus Atheniensis, qui peditibus quingentis præerat, & alii quidam Centuriones

A Farfengum ex Cremonensi Oppidum vi expugnavit, ac focis in prædam dedit. Is ferè omnem agrum Cremonensem diligenter infestabat, propterea quod multa Oppida ab Annibale defecerant, & erant stipendiariis Venetis benè munita.

Duodecimo Kal. Sextiles cum Scipio ad Legatos profectus, ut solebat, dixisset, audissetque de rebus agendis illorum sententiam; acceptam demum veniam, ab illis discessit. Atque inter eundem, *eamus*, inquit ad eos Duces, qui aderant, *quid agatur ab hoste, experiamur*. His dictis cum in suam cellulam pervenisset, armis primum circumfunditur, equum deinde sibi afferri jubet. Fecere itidem alii Duces.

B Sed Capuanus, & Corneus armis præstantes primi. Itur igitur in Campos Montoroni, duobus millibus passuum à castris distantes; hic Tibertum Ducem cum acie suorum militum, & peditibus fortasse centum offendunt, ab ulteriore tamen parte Navillii amnis, unde turris munita erat, ad quam si quando opus foret, Sfortiani recurrerent. Stat Scipio observans, num citra animum hostis ad dimicandum accedat. Tibertus Scipione cognito hæret, tanta est illius Imperatoris auctoritas. Pedites animum tranant, quibus nonnulli equites erant subsidio. Tum Scipio: *Sinite*, inquit, *commilitones hostem accedere propius*. Simulabat enim illorum adventum quasi parvifacere, & Tiberti transitum morabatur, qui in

C ulteriore ripa spectabat quidnam ab Imperatore ageretur. Hic Scipio cohortatus milites: *Ite*, inquit, *magnanimi, o socii, propellite inde hostem, tranate animum, & ad castra usque persequamini*; haud fecus ac jussi faciunt. Stringunt equos agitatibus calcaribus, hostem aggrediuntur, cum illo manus aliquantisper conferitur. Ledebantur Bracchiani sagittis ab ulteriore ripa provenientibus. Tandem victi Sfortiani dant terga, & fluvio freti, mortem acerbam fugiunt. Sed viri illi duo clarissimi, Capuanus, & Corneus, telorum genus omne contemnentes primi fluvium tranavere. Sequuntur alii. Occurrit Tibertus contra, pugnant utrinque perquam fortiter utriusque ordinis milites. Tunc Scipio, cujus invincibilis animus audet etiam difficillima, clara voce animos militibus suis addebat, aded ut minus puderet eos victos, quàm non victores ad Imperatorem redire; qua voce audita, ac visa Scipionis majestate, animi Venetis additi sunt. Sfortiani perterriti, ac Tibertus metuens paulatim retrocedere revocatis militibus ejus incœpit.

D Urgent Bracchiani, Capuanus, & Corneus omnium primi. Ad id tandem perventum est, ut Tibertus, alioquin magnanimus, satis cum pudore vallum turris ingrederetur, ne captus in ditionem Scipionis perveniret. Cum praesertim nulla ei foret subsidii spes, etsi turrim ipse ascenderit, tanquam Annibalis adventum, aut acies succenturiaturas speraret.

E Sed hoc de Scipionis auctoritate, Serenissime Princeps, audeo dicere, quod ne ipse quidem inclutus, ac fortunatissimus Imperator Annibal audent libenter cum Scipione certare. At de Tiberto, Duce quidem præclaro, sic dixerim, auctoritate, ac favore Scipionis fretus, clarum sibi nomen, & gloriam vendicavit.

Tantà